

OROBANHIYYE



Kudret Ayşe Yılmaz



ÖTÜKEN

KUDRET AYŞE YILMAZ, Türk dili ve edebiyatı bilim uzmanıdır. Bugüne dek dördü öykü, biri şiir, biri deneme sahasında olmak üzere altı ödüle sahiptir. Sahnelenmiş dört tiyatro oyunu vardır. "Edebdağ"ın mimarı, yazı işleri müdürü ve genel yayın yönetmenidir. Akademisyen olan yazar, dokuz yaşından beri yazarlık yolundaki seyrüseferine devam etmektedir.

Hoş geldin Tanrı misafiri.
Elindeki kitap, karisiyle bulacak sırrın sadakatini;
mabedindeki sırlarla sınırlıdır kişilerin cevheri.
Eserimin içindeki tüm sırlar faniliğe ait olanlardan sıyrıldı
(mekân, zaman ve kişi), sonsuzlukla mühürlendi.
Satırlarda bulacağın tek şey sensin belki. Sırrın aşkına oku.

Kudret Ayşe Yılmaz

Uyku

*“Dünyadan bıkmadıysan anlayamazsın bu hikâyeyi.
Bedenin yük değilse sana ve ruhunun ışığı yol rehberi
olamamışsa kırılgan gönlüne, başını alıp da hiç bilinmeyen bir
âleme gitmeyi arzu etmemişsen, burada bırak beni dinlemeyi.
Ama sabte dostluklar, sabte aşklar, sabte mutluluklara çadır
eylemişsen gövdeni, gel benimle. Bu bir fırsat... Hazırlan kervan
yola çıkıyor birazdan. Yol çetin, karmaşık bir o kadar da
müşkül; fakat tahammül edebilenler için yolun sonu ödül, avuç
avuç gül. Önce aday, sonra adak olursan adam olmaktır bu
ödül, adam olanlar için açılmıştır gül. Şimdi başla, erteleyenler
felakettedir, ihmalcinin tüm kazancı bir avuç kül.*

*Herkes sevgiyi, hasreti, ölümü bilir de birileri böyle hissiyatın ta
derinlerine inebilir. Yolumuz uzun, hadi terk et şimdiye dek
uğraştığın her şeyi de yola koyul.*

Geç kalıyorsun, elindeki son vesileyi kaçıırıyorsun.”

*Adam rüyasından kervancının bu sözleriyle uyandı. Bir kervan
dünyanın bir noktasından yola çıktı. Bu kervana katılmak
aşkı parladı, görkemini yitirmiş alnında. Yaşadığı ve uğruna
yaşlandığı tüm bildiklerini yeniden hesaba başladı. Sonuç
beklediğinden daha karanlıktı. Zengindi, itibarlıydı, namlıydı
da hâlâ âlemdeki iyi insanlardan olduğuna emin kılınamadı.*

*İçi yandı, ıykuları kaçtı. Geç kalırsa ip kendi boynunda
kırılacaktı. İşini bıraktı, namını ve saray gibi evini,
karınca adedince yarenini...*

*Seyyah olacak, dünyada ayak basmadık yer bırakmayacaktı.
Arucundaki çizgiler kadar yer gezecek, kalbinin durduğu an
ise son seyahatinin tadını çıkarıyor olacaktı. Yüreği
bilinmezden korksa da akli bu yola çoktan sevdalanmıştı.
Bir gün bir kırka, bir lokma, bir yudum su ve bir damla uyku
desturuyla yola çıktı. Seyyah her hali ile kelam ederdi,
konuştuğu hal dili yüreklere değerdi. Herkes okuyup yazma
öğrenebilirdi batta seyyah olup gezebilirdi,
ama bizim seyyahı adeta tabiat meşk eylerdi.*

*Yürüyüşünde ayak seslerini duymaya başladı.
Adımları kalbine, kalbi de iyiliğe göre attı.*

Yaşamak için ilerlemesi gerekiyordu artık. Her adımı he(ه) adımlarının arası elif(ل) oluverdi. Bu da “hâ”, “hâ” ise “o” demekti. Seyyah önce kendine yabancı olmakla erdemlendi. Hâ zamanla “biç” anlamında bir eke dönüşüverdi ve kök olmadan önce ek olmayı başarmaya azmetti. Bu ek ki her adımında ilkin birliğe aksetti.

Susayınca seyyah ırmaklara önce eğilip su yudumladı, sonra başını göğe kaldırıp şükretti. Eğildiği hali mim(م), şükür hali vav(و) olabildi. “Mû” ise baştaki tek bir “kıl”a, okyanustaki bir tek damlaya işaret ederdi. Az anlamına gelirdi. Seyyah her yudumda okyanus karşısındaki damlanın kimliğini kendinde bildi, bildirdi.

Seyyahın kırık lokması dal(د) lokmanın boğazına asılıp

kalması kef(ك) olageldi. “Dek”: “bile, sağlam, tokat, dilenci” demektir. “Hile”ydi ekmekle doyduğunu sanması, hileydi dünyanın “sağlam”lığına inanması. Bir “tokat” indi daha lokma midesine inmeden, seyyah bu dünyada körpe bir “dilenci”den başkası olmadığına nihayet inandı.

Yorulunca seyyah toprak üzerine sererdi fani bedenini. Yatıp kaldığı hal lal(ل), uyurken ettiği dualar kıvrım kıvrım arşa gittiğinden ye(ي) oluverdi. “Ley”, “çamur” anlamına gelirdi. Seyyah uykuda olduğu her an çamurdan bedenini toprağa iade etmek ümidiyle sevgilisine rüyalarında seslenirdi.

Almı secdeye değince sad(ص) olmuşken tam da o anda ölünce hb(ح) diye son nefesi dudaklarından uçup gitti. “Sabb”, “sıhhat”ti. Ölümle sıhhat buldu seyyah; ölen için yaşamak, zaten sağ kalmak için ölmek demektir.

Seyyahı melekler yıkadı o akşam, ayaklarının nuru kainatı aydınlattı. Kervancı ile göz göze geldi toprakaltına emanet edilirken. Kervancı: “Kervanın en ilerisine geç, o tahtı sana ayırdık” dedi. İstemedi seyyah, çünkü geride görünmek ilerdekini görebilmektir.

“Senin gibisi eksik olsun dilerim Allah’tan! Sektun gene kafanı, o batasınca kara suratlı deftere duymazsın artık!”

Kalem bunları yazan kızın elinden yere, sessizlik kızın payına, odadan sokağa taşan veryansınlar ise her zaman olduğu gibi üvey anneye düştü. Kız, seyyahın peşi sıra

sürüklenen ruhunu demlemek derdindeydi. Üvey annesi yaşadıkları yerden hayli uzakta ve akıbeti belli olmayan bir işe başlaması için telaş donanması saflarına geçmiş “Kabul et, ikimiz de rahat bi nefes alalım.” komutuyla onu ikna etmeye uğraşıyordu. Kız efkârlı efkârlı soluyarak her türlü tekririn belini büktü. Kurtaran yok mu nidasıyla aynı peşrevde bir “Hayır!” fırladı dudaklarından. Sessizliğine gömdüğü güdük sesi bu kez beklenenden yüksek çıkmıştı.

Hayat hayta çocukları sevmiyor, uysallık da her bedene denk gelmiyor. Belki bu ikilemdi insanı olması gerekenden daha mutsuz yahut daha mutlu yapan. Son dört beş gündür kızın tek keşfi bu. Üstelik dudaklarının ev sahipliğini üstlendiği neredeyse tek kelime de “hayır”. Önce sadece sükût ehlince dinliyor, sonra konuşulan hiçbir şeyi algılayamamış gibi reddediyor.



ÜNİVERSİTEYİ bitirdiğinden beri altın bileziğini sergileyemediği için artık etrafındaki kimsenin ne ona ne onun gönül gücüne ne de ifade özgürlüğüne itimadı kalmıştı. Ayyuku zorluyordu içtihadı, bilhassa gece perdelemek semayı kaplamaya başladığında. Evvelden çirkin bulmazdı karanlığı, aksine onu kollarına alan çok özlediği annesiydi sanki gece. Artık öyle değildi. Sararmış benzi yaşam sevincinin kangren olduğunun haberciliğini yapan yarınsızlık telaşından olsa gerek... Sevmiyordu biteviye güçlenen ve her türlü kırı ziyadesiyle gizleyen karanlığı.

Üvey anne, seyrek saçlı başını biraz daha yaklaştırdı kıza. Sesini daha net duyurabilmek kaygısı kırıştırdığı

alnından ve yuvalarında küçük, tüysüz bir çift kuş yavrusu gibi kalakalmış gözbebeklerinden belliydi. “Bu kez mutlaka gideceksin işte lamı cimi yok. En geç pazartesi orda olman gerekiyomuş! Teyzen diyo ki, eğer o dernekte çalışmanı beğenirlerse temelli kalabilirmişsin. Ne iyi değil mi? İş tut artık bi ucundan. Hiçbi şeye yaramadın gitti valla kahrolası.” Ağlamayı andıran serzenişli bu hırıltılı kelimeler yığını duyuldu üvey anneden ve kızın beynine çakıldı kaldı. Kız bu kez “Hayır!” demedi, diemedi. Hem yorgunluk “Sus!” demişti fani haline hem de üvey annesi onu buradan uzaklaştırmak için bütün kozlarını oynamıştı nihayet. Artık uzatmak, daha çok acı çekmek anlamına gelecekti. Demir leblebi nevinden her türlü hakareti çiğnemedi yutan kız, son sözünü söyledi ve son sözü son vazifesini yapan barış elçisi hızıyla yetiştirdi üvey annenin kulaklarına: “Tamam, senin dediğin gibi olsun.” Bu cümle, konuşmayı biçen bıçkın bir bıçak oluverdi. Kızın elinde kalan, hayat dramının son ibaresi miydi?

Az evvel defterine düşen seyyah şimdi hatırına, gönlüne düştü. Bir seyyah olarak kendini düşündü. Ağlarken durdu. Seyyahlık, aczine çok uzak göründü. Ağlayışlar yaşamın köküne değdi mi ömrü güçlendirir demişti bir öğretmeni; şimdi sormak istedi öğretmenine çok sulanan kökün çürümesinin nasıl engelleneceğini!

Rüya

TEBESSÜMÜNÜ, üniversite yıllarında beton korkuluklu yurt balkonunda bıraktığı üşüme hissiyle beraber terk etmişti. Pespembe ve kristali andıran, berrak, dipsiz düşleri şu an ne kadar sahipsizdi. Gelecek kaygısı taşımadan içtiği demli bir bardak çaya duyduğu özlem burunda tüttü. O günlerde arkadaşlarının hayalleri sevimli ve ayakları yere basan hayallerdi: memur olmak, evlenmek, anne olmak... Onunsa çay buharını takip eden gözlerindeki inancına eşlikteki iddiası hep aynıydı: “Bir gün, o dergide editör olacağım.”

Göz pınarlarına üşüşen anı arbedesi sanki onunla alay ediyordu. Tıpkı ona ve hayallerine inanmayan arkadaşları misali... Sahi, ona kimse inanmamıştı bu yaşına dek. Yaşı otuzu aşmıştı, ama ne hayalindeki işi ne gönül erini ne de derin felsefeli hayatı keşfedebilmişti. Okul biteli evden dışarı neredeyse hiç çıkmamış; sadece okumuş, yazmış, tefekkür deryasına dilediğince dalmıştı. Dilediğince demek zordu aslında, üvey annesinin izin verdiğiince demek daha münasıpti. Bu kadın, uğultu nispetinde etrafındaydı yıllardır. Editör olamadı, ama köşede kalan bir zavallı olmanın hakkını fazlasıyla verdiğiine inandı.

Zaman, yaman bir usta. Okul bittikten sonra içindeki türlü kırgınlıkların ve kaosların boş olduğunu öğretti kıza! Kederleri peşin, mutlulukları ise taksitle sundu alıcısına. Belki bundan kederinin nehre atılan taş misali

gönlüne çöküp kalması ve mutluluğunun kuru dal gibi fısıldayan rüzgarın bile önüne katılıp toprağa karışması.

Ve bugün... On yıldır barındığı dört duvarlı kabuktan çıkıp hayatın pençeleri arasına doğru ilerleyecekti. Bu çivili kabuk içinde, hayat halatına tutunamayanların boy-ladığı ümitsizlik vadisine dikilen taşla dönüşmüştü. Kasa-vetli ruhuna bürünmeden çok önceleri dergilere öz geç-mişini gönderdi. Sonra gazetelere ve daha sonra yerel bültenlere... Yanıt çoğu kez gelmedi. Gelen yanıtlar ise nedense hep aynıydı, tek müellife aitmişçesine aynı: *"Başvurunuz alınmıştır. İlginize teşekkür ederiz. Geçerli bir gelişmede size dönülecektir."* Dönülmedi. Fırsat bildiği ve güvenip omuz verdiği dayanaklar tek tek devrildi, bun-dandı omuzlarının çökkün hali.

Ölümçül vebaya yakalanmış hastanın hayata karşı ümit ışığı olan ilaçlarıyla aynı işleve sahipti yanından hiç ayırmadığı kara kabı yıpranmış, kalın ve yaşlı defteri. Defterine beslediği hissiyat, bir bedevinin suya rabıtası gibiydi. Bu defter yaşamını sağlayan son ilacın ta kendisi, annesinin ona aldığı ilkokul hediyesi... Bu hediye ki an-nesinin öldüğü günden bugüne dek sakladığı bir sandık hazinenin bilcümlesi.

Oturduğu iri sarı desenli, kahverengi, rahatsız koltu-ğun üzerinden miskince kalktı. Mutfağa girip çay suyu koydu tüpün üstüne. Çay içme fikri başına üşüşmüş efkari dağıtırdı belki. Çay iyi gelecekti; eskiden çok iyi gelirdi. Eskiden her şey ne makbul ne gairesizdi...

Üvey annesinin kardeşi büyük şehir görmüş kadını. İkinci eşini de yitirince dernek işlerine fazlaca kafa yor-maya başlamıştı. Bahsi geçen derneğe üyeliği dört ay kadar öncesine dayanıyordu, yaklaşık iki yıllık geçmişe sahip bu dernek ardına devlet ve medya desteğini almayı da başarmıştı. Adı neydi sahi, kız biraz duraksadı derne-ğin adını anımsayamadı; zor bir ismi vardı. Bugünkü

durumuna gelmeden evvel bir şeyler anımsayamadığında dakikalarca onu düşündüğü olurdu. Şu an öyle yapmadı, yapacak gücü kendinde bulamadı. Ne zaman geriye ket vursa hatıraların tozlu rafları arasında boğuluyor, feryadını kimse işitmiyordu.

An olur birkaç dost sima ziyaret ederdi zihnini; lakin en sevdiği arkadaşlarının isimlerine bile rastlayamazdı bellek kayıtlarında. Onlarca fani hatıranın tozlu raflarda ölüme yattığını anlardı. İsimler hatta harfler çil yavruları gibi öyle dağınıktı ki... Uyuşmuştu havraya dönmüş hafızası.

Çay suyu kaynadaydursun mutfak penceresinden; büyüdüğü evin yeşil bağlı çardağını, kiraz ve badem ağaçlarını, mis gibi kokan çiçek kümelerini, sebze karıklarını, bahçe duvarının ötesinde gördüğü çocukları, gıygıycı ve şirin mahalle kedilerini, üvey annesinin bu eve geldiği gündünden itibaren ayaklarını evlerinden kesmiş güler yüzlü komşu kadınları son bir kez seyre daldı.

Son... Son... Bu seyir muhtemelen sondu. Üvey annesi bir daha bu eve dönmesini istemediğini, geçen geceki tartışma esnasında apaçık söylemişti: “Öz anne bakmaz kızına bunca zaman yeter ya, yeteeerrr! Git hayatını kur. Ben de başımı dinleyim azcık, git diyom git, git, defol!” Bu cümleler yine çınladı beyinde. Beyni karıncalandı. Sinirleri, yay misali gerildi. “Bakmak ha...” dedi. Söylenmeye devam edecekti, ama üşendi. Çayın altını kapattı, çaydan ve bir nebze huzur dileğinden vazgeçti. Daha önce hayallerinden vazgeçtiği gibi...

Yeni bir hayat için değil, yeni bir durak için hazırladı bavulunu. Kıyafetlerine alıcı gözle uzun zamandan beri ilk kez baktı. En yeni olan, üç yıllıktı. Eşyalarının birçoğunu öylesine doldururken itina ile aldığı birkaç özel eşyasını pamuk torba içine yerleştirip bavulunun dibine bıraktı. Demir dişli tahta saplı tarağı, gül kremi, bilekle-

rine sürdüğü yasemin ve nergis esansları, sarı bluzu, bej fuları pamuk torba içine sarılanlardı. Bir bavul ha doldu ha dolmadı. Sonra boz ve solgun şilteli yatağına emaneten oturdu. İçindeki kurdu kırarcasına yüzünü gözyaşlarıyla boyadı. Hayran olunan bir hayat yaşamak isteği aklına sertçe düştü, ta kalbini kırdı. Özünü yokladı; fark etti ki duyguları yıllardır, kofa çıkmış meyve nevindendi.



AKIP giden zamanı hesaplamak, zamanı önemseyen ve elinde tutmak isteyenlerin işiydi. Süresini bilemediği ağlaması hurda ve yararsız giriş kapısının açılma sesiyle kesildi, doğru orantı misali. Az sonra üvey annesi süratli adımlarla odasına girdi. Elindeki bileti hızlı hızlı sallayarak nefes nefese şunları aktardı: “Kalk kalk hadi kurtuldun, çok şükür! Biletini aldım. Teyzenle de konuştum. Masanın üstündeki cüzdanda para var. Otobüs için yol parası edersin. Paranın üstü kalırsa onla da yolda için miçin kıyılırsa bi şeyler yersin. Önce minibüsle vilayete oradan da otobüsle büyük şehre... Hazırlan, hazırlan! Bir saatten az vaktin var! Allah razı gelsin, teyzen seni karşılayacak. Efendi ol, beğendir kendini. Ha göreyim seni!”

Gülümsedi. İçinde bulunduğu vaziyet, acı bir ifrat haliydi. Kovmanın böylesi kimlere nasip olurdu ki... Babasının maaşından kendine kalan payı da eline vermesine rağmen üvey annesinden gördüğü muamele aylardır gırtlak boğumunda takılı duran bir avuç çakıl taşıydı. Yutkundukça acı çekti, yutamadı. Yutmaktan caydığı o çakıl taşları şimdi tekrar hissettirmişti varlığını. “Tamam” dedi, kadının elindeki bileti aldı. Karnı açtı, umursamadı. Vedalaşmadılar. Üvey annesi sadece “Hadi bakalım, bak

geri dönmek yok haaaaa! Teyzen alacak seni, sen inince. Saygıda kusur etme, duydun mu?” diyor arada büyük ve imkânsız bir iş başarmanın keyfiyle gevrek gevrek gülüyordu.

Kız daha fazla soluyamadı onunla aynı havayı, eşofmanlarıyla kendini dışarı dar attı. Babasının eviydi bu ev, anneciğinin göz bebeğiydi bu kız... Evden öteye attığı on adım sonra bir daha dönüp baktı evine, buraya tekrar dönüp dönemeyeceği belli değildi. Çocukluğunun, ilk gençliğinin, hayallerinin başkenti bu evden böyle çıkmak oydu ciğerlerini. Sinesinin payitahtı annesi ve babasıyla sessizce vedalaştı. Bu veda hırslı bir balerinin en mühim rolünde dönerken devrilmesi gibiydi: kıvrak ve ani. İçine galebe çalan tek sual sallanıp duruyordu dimağında: Hayattan dayak yemiş biri olmuşken, şimdi hangi dayağın ayağına doğru istikametini? Dizleri titredi. Bavulunun tutacağını iyice sıktı avucunda.

“Gitmek” fiili cana gelmiş gibi kaskatı dikildi karşısına, birkaç yumruk attı kızın mazesine. Derinlerde bir seyyah elemeye başlamıştı saygınlığını ve öz saygısını. Eleğin altındakiler, yol boyu serilip çığlık çığlığa geride bırakılırken eleğin üzerinde birkaç mesut hatıra kalakalmıştı. Seyyahlık ancak gitmekle ve geride ehliyetsiz yetileri bırakmakla başlardı. Seyyahlığı başlamıştı.